

Jaan Tõnissoni Selts

TEGEVUSARUANNE: APRILL 2017 – APRILL 2018

Tartus, 14. aprillil 2018

Esitatud J. Tõnissoni Seltsi üldkoosolekule

Heaks kiidetud seltsi revisjonikomisjoni poolt 14.04.2018

Jaan Tõnissoni Seltsi juhatusse kuulusid vastavalt seltsi üldkoosoleku otsusele 8.aprillist 2017: Krista Aru, Trivimi Velliste, Ave Soeorg, Agu Kull, Riina Kala, Liina Kessa, Aare Pällin, Harry Ahland ja Aimar Altosaar. Juhatus valis esimeheks Krista Aru ja abiesimeesteks Trivimi Velliste ja Aimar Altosaare.

Juhatuse vastutusalad lepidi kokku järgnevalt: Ave Soeorg – laekur ning finantside ja informatsiooni korraldus; Trivimi Velliste – sponsortoetused ja suhtlus teiste seltsidega; Harry Ahland – kontaktid seenioriklubide ja -seltsidega; Agu Kull – A. Haava kinnistuga seotud küsimused, suhtlus Tartus; Riina Kala – kontaktid Jaan Tõnissoni suguvõsaga, informatsiooni korraldus; Liina Kessa – Mursi ja koostöö Viljandiga; Aare Pällin – A. Haava kinnistu probleemistik ja suhtlus Viljandiga; Aimar Altosaar – sponsortoetused ja Jaan Tõnissoni pärandi tutvustamine koolinoortele.

Seltsi üldkoosoleku poolt valiti revisjonitoimkonda: Valve Luuka, Aadu Seire ja Sirje Kessa.

Juhatuse töövormiks olid juhatuse koosolekud. Ajavahemikus 08.04. 2017 kuni 14.04. 2018 pidas juhatus üheksa koosolekut: 08.04.; 05.05; 09.06; 03.07; 29.07; 23.09; 22.12.2017; 19.01.2018; 16.03.2018. Lisaks toimusid laiendatud töögrupi Jaan Tõnisson-150 koosolekud: 23.11.2017, 19.01. ja 16.03.2018.

Juhatus korraldas läbirääkimised Tartu Hoiu-laenuühistu esimehe Andro Roosiga Jaan Tõnissoni õpiraha küsimustes.

Seltsi tegevus keskendus lõppenud perioodil neljale olulisemale tegevussuunale: 1. Kinnistu A. Haava 7 ja 7A, Tartu, olukorra jälgimine tulenevalt objektil toimuvatest restaureerimis- ja ehitustöödest; 2. Jaan Tõnissoni mälestuse jäädvustamine; 3. Jaan Tõnissoni pärandi uurimine ja tutvustamine; 4. Ettevalmistused Jaan Tõnissoni 150. sünniaastapäeva tähistamiseks.

1. Kinnistu A. Haava 7 ja 7A, Tartu: olukorra jälgimine tulenevalt objekti restaureerimis- ja ehitustöödest

Kinnistu kuulub firmale Multipaneel OÜ, kes teostas kinnistul ehitus- ja restaureerimistöid. Muinsuskaitsealased eritingimused olid kehtestatud Jaan Tõnissoni elumajale, A. Haava 7. 1927. aastal ehitatud kõrvalmajale, A. Haava 7A, muinsuskaitsealase eritingimusi ei koostatud. Seltsi juhatus jälgis nii üldist olukorda kinnistul kui ka Jaan Tõnissoni elumajas toimunud restaureerimistöid. Märkustega küsitavustega restaureerimistööde kohta pöördusime Tartu linnavalitsuse poole kaks korda. Üldine olukord kinnistul oli tunduvalt parem kui aastal 2016 ja 2017 alguses. 2017. aasta lõpuks olid ehitus- ja restaureerimistööd tehtud ning majades algas korterite müük. OÜ Multipaneel juhatus tegi 17. veebruaril 2018 pakkumise korteri ostuks ka Jaan Tõnissoni Seltile. 82 m² eraldi sissekäiguga korteriomandi müügihind on 269 000 eurot. Multipaneel OÜ on valmis katma hinnast 50000 eurot. Lähtudes tehtud pakkumisest pöördus seltsi juhatus palvega osta korter ja sisustada Jaan Tõnissoni mälestustoana Tartu linnapea Urmas Klaasi poole. Ametlikku vastust selts oma pöördumisele saanud ei ole, kuid suulistest jutuajamistest on välja koorunud linnavalitsuse seisukoht, et linn pole korteri ostust huvitatud. Omanikel kohustust sisustada Jaan Tõnissoni mälestustuba, ei ole. Seltsi rahalised võimalused korteri ostu ei luba.

2. Jaan Tõnissoni mälestuse märgiline jäädvustamine

Jaan Tõnissoni mälestuse jäädvustamine on olnud ja jääb üheks seltsi tegevussuunaks. 2017. aastal märgistati Mursi talu juurde viiv tee paiga leidmist hõlbustavate viitadega. Seega protsess, mis algas seltsi juhatus märgukirjast Riigikantseleisse 2016. aastal, jõudis 2017. aastal soovitud tulemuseni. Seda saavutati koostöös Mursi talu perenaise Liina Kessa ja Viljandi vallaga. 3. septembril 2017 avati Mursil ka Jaan Tõnissonile püstitatud mälestusmärk, mille tellijaks oli Viljandi vald. Mälestusmärgi avamisele järgnes Kalmetu Põhikoolis Jaan Tõnissonile pühendatud konverents, millel seltsi poolt esines ettekandega Aimar Altosaar.

Selts toetab Mursil kõiki tegevusi, mis Jaan Tõnissoni mälestust aitavad hoida ja edasi kanda, korraldades oma kevadisi talgupäevi just Mursil. 2017. aastal oli neist esimene ja 2018. aasta mais toimuvad puuistutustalgud.

Tartu Raadi kalmistu, Jaan Tõnissoni perekonna hauaplats, on arvatud Tartu giidituuride üheks sihtpunktiks.

3. Jaan Tõnissoni pärandi uurimine ja tutvustamine

Selts korraldas 2017. aasta 3. juuli, kuupäeval, mil Tõnisson ilmselt mõrvati, Tartu Raadi kalmistul Jaan Tõnissonile pühendatud mälestusürituse. Kõnelesid Tartumaa praost Joel Luhamets ja ajalehe Tartu postimees peatoimetaja Rannar Raba. Mälestusüritusele järgnes Jaan Tõnissonile ja tema perekonnale pühendatud ettekandekoosolek Eesti Rahva Muuseumis Raadil. Ettekannetega esinesid: Tarmo Elvistu (Patarei vangla võimalikust tulevikust); Enn Lillemets (Jaan Tõnissoni lapselapsest, kunstnik Kristiina Kaurist) ning Krista Aru (Jaan Tõnissonist ajalehe Postimees omaniku ja toimetajana).

29.07. toimus seltsi laiendatud juhatuse väljasõit-vastuvõtt Jaan Tõnissoni venna Matsi lapselapse proua Mari-Anne Reinbergi tallu.

Novembris alustas selts noortele suunatud ettekannetesarjaga „Jaan Tõnissoni dekodeerimine“, mida korraldavad seltsi liikmed Epp Alatalu ja Aimar Altosaar. Sarja avaüritus toimus 2017. aasta novembris Tallinnas Jaan Poska majas. Järgnesid üritused Viljandis, Pärnus ja Jõhvis. Kõikidel üritustel olid seltsi poolt korraldatud ettekanded, millele järgnes vaba arutelu ning küsimuste-vastuste voor.

Jaan Tõnissoni sünniaastapäeval, 22.detsembril, süütas selts JaanTõnissoni ausamba jalamil küünlad ja arutas seltsi 2018. aasta tegevuskava.

K. Aru on esinenud ettekandega Jaan Tõnissoni elust ja tegevusest Eesti erinevates koolides: Nõo Reaalgümnaasiumis, M. Härma Gümnaasiumis, Tallinna Reaalkoolis, lisaku Keskkoolis.

4. Jaan Tõnissoni 150. sünniaastapäeva tähistamise korraldamine

22. detsembril 2018 möödub 150 aastat Jaan Tõnissoni sünnist. 2017. aastal pöördus seltsi juhatus märgukirjaga EV Riigikantselei ja Eesti Vabariik 100 üritusi korraldava vabariikliku toimkonna poole ettepanekuga arvata Jaan Tõnissoni 150. sünniaastapäeva tähistamine riiklike ürituste osaks. Seltsi ettepanekule vastati eitavalt. Põhjenduseks nimetati, et sünniaastapäevi Eesti Vabariigi juubeliürituste sarjas ei tähistata.

Novembris 2017 kutsus seltsi juhatus kokkuleppel Tartu linnavalitsuse avalike suhete osakonnaga kokku mitmete asutuste ja seltside esindajad, et arutada Jaan Tõnissoni sünniaastapäeva tähistamist. Esindatud olid: ajaleht Postimees,

Tartu linn, Tartu Ülikool, Pauluse kirik, Eesti Üliõpilaste Selts, Viljandi vald, Riigikantselei ja teater Vanemuine. Märtsis 2018 lepiti kokku konkreetsed kuupäevad ja ürituste üldine ajakava ning sisu, määrati vastutajad. Koostamisel on ürituse eelarve. Alustatud on rahalise toetuse otsimist. Jaan Tõnissoni 150. sünniaastapäeva tähistamine toimub 18. detsembril 2018 Viljandis ja 22. detsembril Tartus.

Kokkuvõttes: kõige suurem ülesanne oli valmistada ette Jaan Tõnissoni 150. sünniaastapäeva tähistamine ning koostada selleks kava, mis oleks sobilik Jaan Tõnissoni vaimu ja ideedega. Samasuguse olulise kaaluga oli loengusarja „Jaan Tõnissoni dekodeerimine“ alustamine ja korraldamine.

2018. aasta olulisemad küsimused:

1. Jaan Tõnissoni õpiraha (Kas Tartu Laenu- ja Hoiuühistu?);
2. Jaan Tõnissoni 150. sünniaastapäeva tähistamine;
3. Seltsi liikmeskonna kasvatamine

Juhatuse esimees: Krista Aru

Üldkoosoleku otsus: kiita heaks Jaan Tõnissoni Seltsi majandusaasta aruanne